

Εργασία – Τηλεργασία – Ανεργία

Εργασία

Εργασία: Είναι η καταβολή σωματικών ή πνευματικών δυνάμεων για την παραγωγή υλικών, πνευματικών και ηθικών αγαθών, με τα οποία ο άνθρωπος ικανοποιεί τις ανάγκες του. σημεία,

Επάγγελμα: Είναι η κύρια και μόνιμη εργασία που κάνει κάποιος, από την οποία εξασφαλίζει τα απαραίτητα αγαθά για τη ζωή. Με το επάγγελμα (< επαγγέλλομαι = υπόσχομαι) το άτομο αναλαμβάνει να τηρήσει την υπόσχεση ότι το παραγόμενο έργο θα καταστεί ωφέλιμο. Γι' αυτό το επάγγελμα που διακρίνεται για την προσφορά του στο κοινωνικό σύνολο ονομάζεται λειτούργημα.

Είδη – μορφές εργασίας

1. Χειρωνακτική ή σωματική.
2. Πνευματική ή διανοητική.

Ο παραπάνω διαχωρισμός δεν είναι απόλυτος, αφού άλλοτε περισσότερο κι άλλοτε λιγότερο απαιτείται η συνδρομή των σωματικών δυνάμεων στην πνευματική εργασία αλλά και η πνευματική οξύνοια στη χειρωνακτική εργασία. Η διάκριση μεταξύ των δύο μορφών εργασίας ήταν ανέκαθεν αξιολογική. Σήμερα εξακολουθεί να υφίσταται, παρόλο που οι νέες οικονομικές συνθήκες έχουν αλλάξει τα δεδομένα. Έτσι, τα πνευματικά επαγγέλματα ήταν –και είναι– κοινωνικά προβεβλημένα, θεωρούνται ανώτερα και προσφέρουν γόητρο και κοινωνική αποδοχή. Αντίθετα, τα χειρωνακτικά αξιολογούνται ως κατώτερα και κοινωνικά υποβαθμισμένα. Οφείλουμε, όμως, να μην ξεχνάμε ότι οι άνθρωποι δεν είναι ορθό να αξιολογούνται από το επάγγελμά τους αλλά από τη στάση τους απέναντι σε αυτό. Επιπλέον, η υποτίμηση ή η υπερτίμηση οδηγεί στη διαιώνιση στερεοτύπων, που συνθλίβουν την κοινωνική συνοχή.

Θετικές επιδράσεις της εργασίας

Με την εργασία εκπληρώνονται οι στόχοι του ανθρώπου και ολοκληρώνεται η προσωπικότητά του σε όλα τα επίπεδα. Συγκεκριμένα:

Στον υλικό – οικονομικό τομέα

- ▶ Βελτιώνει το βιοτικό επίπεδο και τις συνθήκες διαβίωσης εξασφαλίζοντας τα απαραίτητα για τη ζωή υλικά αγαθά (τροφή, ενδυμασία, κατοικία, ψυχαγωγία...). Έτσι, περιορίζει τη στέρηση και τη φτώχεια.
- ▶ Η χειρωνακτική εργασία ισχυροποιεί το ανθρώπινο σώμα, αυξάνει τις αντοχές, αναπτύσσει τις δεξιότητες και συμβάλλει στη διατήρηση της υγείας και στην ανάπτυξη της σωματικής δύναμης.
- ▶ Παρέχει οικονομική ανεξαρτησία και απαλλάσσει από το άγχος της επιβίωσης προσφέροντας στον άνθρωπο τη δυνατότητα να ασχοληθεί με άλλες δραστηριότητες (πνευματικές, αθλητικές κ.ά.)
- ▶ Συντελεί στην οικονομική πρόοδο ενός κράτους, στην αύξηση του εμπορίου και των ^{στην καθημερινή ζωή} εξαγωγών και στην ευρωστία της εθνικής οικονομίας.

Στον πνευματικό τομέα

- ▶ Συντείνει στη διανοητική οξύνοια, στη διεύρυνση των πνευματικών οριζόντων του ανθρώπου, στη διανοητική ωρίμαση. Πρωθυε τη σύνθετη διαδικασία σκέψης, την εμβάθυνση, τον προγραμματισμό και τη διάθεση για διαρκή επιμόρφωση και δια βίου μάθηση.
- ▶ Καλλιεργεί όλες τις πνευματικές δυνάμεις του ανθρώπου (κρίση, αντίληψη, φαντασία, επινοητικότητα, μνήμη, παρατηρητικότητα). Απεγκλωβίζει το πνεύμα από την αδράνεια, την αμάθεια, την υποτονία.

Στον ηθικό τομέα

- ▶ Το άτομο αντιλαμβάνεται ότι για να ευδοκιμήσει στο χώρο εργασίας και να προοδεύσει απαιτείται ηθική συμπεριφορά και επαγγελματική ευσυνειδησία. Έτσι, εγκολπώνεται ηθικές αξίες (υπευθυνότητα, συνέπεια, εντιμότητα, ειλικρίνεια) που προάγουν την προσωπικότητα και την επαγγελματική σταδιοδρομία του.
- ▶ Η εργασία νοηματοδοτεί τη ζωή του ανθρώπου και της δίνει περιεχόμενο, παρέχει ηθική ικανοποίηση από την επιτέλεση του καθήκοντος απέναντι στον εαυτό του και στους άλλους.
- ▶ Ηθικοποιεί το άτομο αφενός γιατί το απομακρύνει από την οκνηρία, την αεργία, τη φυγοπονία, αφετέρου γιατί μέσω της επαφής με τους άλλους στο χώρο εργασίας διαμορφώνει κώδικα επικοινωνίας βασισμένο σε ηθικές αρχές.
- ▶ Ωθεί τον εργαζόμενο στην αυτοκριτική και την αυτογνωσία, ώστε να εντοπίσει τις αδυναμίες του και να βελτιωθεί. *στην ζωή σου*

Στον ψυχικό τομέα

- ▶ Η οικονομική ανεξαρτησία που εξασφαλίζεται μέσω της εργασίας ενισχύει το αίσθημα της αυτονομίας και της προσωπικής ελευθερίας. Ο εργαζόμενος αισθάνεται ασφάλεια και αισιοδοξία.

- ▶ Η εργασία προσφέρει ψυχική ισορροπία, γαλήνη, εσωτερική πληρότητα, ευχαρίστηση και αυτοπεποίθηση που προκύπτουν ως απόρροια της έκφρασης δημιουργικότητας και του αισθήματος κοινωνικής προσφοράς. Έτσι, συντελεί στην κατάκτηση της ευτυχίας.
- ▶ Απομακρύνει από την ανία, την πλήξη, τα πάθη, την περιθωριοποίηση. Το άτομο αποκτά αυτοεκτίμηση, γιατί καθίσταται επωφελές για το ίδιο και το σύνολο.

Στον κοινωνικό – πολιτικό τομέα

- ▶ Εξασφαλίζει αξιοπρέπεια, εκτίμηση εκ μέρους των συνανθρώπων, κοινωνικό κύρος, ανυψώνει κοινωνικά το άτομο (εξασφαλίζει θέσεις, αξιώματα).
- ▶ Με την εργασία του ο άνθρωπος νιώθει ότι συμμετέχει ενεργά στην κοινή προσπάθεια για την πρόοδο και τον πολιτισμό και ενισχύεται η κοινωνική συνείδηση.
- ▶ Συντελεί στην υγιή κοινωνικοποίηση, γιατί το άτομο γίνεται κοινωνός αξιών όπως η συνεργασία, η άμιλλα, ο σεβασμός και η συνεργασία για την επίτευξη των στόχων.
- ▶ Συμβάλλει στην πολιτικοποίηση (συνδικαλισμός), γιατί ο εργαζόμενος ενδιαφέρεται και συμμετέχει ενεργά στα πολιτικά ζητήματα του τόπου αγωνιζόμενος για την προάσπιση και εμπέδωση των εργασιακών δικαιωμάτων, την ασφάλεια, τις κρατικές παροχές, τις εργασιακές συνθήκες. Έτσι, καθίσταται υπεύθυνος και ενεργός πολίτης. Η συμμετοχή στη δημόσια ζωή εδραιώνει την αξιοκρατία και τη δημοκρατία.

Στον πολιτιστικό τομέα

Η εργασία καλύπτει τις βιοτικές ανάγκες και παρέχει τη δυνατότητα στο άτομο να ασχοληθεί με ανώτερες πνευματικές εργασίες, βελτιώνει και προωθεί τις επιστημονικές γνώσεις, τις τέχνες, τα γράμματα. Οι λαοί που προοδεύουν στους τομείς αυτούς είναι εκείνοι στους οποίους έχει σημειωθεί πρόοδος στον εργατικό τομέα και υπάρχουν χαμηλά ποσοστά ανεργίας. Είναι βασικός πυλώνας για τη δημιουργία πολιτιστικών επιτευγμάτων, συντελεστής προόδου και ευημερίας.

Αποτελέσματα της αργίας

Η αργία είναι ανασταλτικός παράγοντας ατομικής και κοινωνικής προόδου και αιτία για οπισθοδρόμηση. Φθείρει ηθικά τον άνθρωπο και ωθεί σε ανήθικες πράξεις, ενισχύει τα ταπεινά πάθη, τον αμοραλισμό και τη φιλαυτία. Επιτείνει τον πνευματικό υποσιτισμό και τον δογματισμό. Στερεί το άτομο όχι μόνο από υλικά αγαθά, αλλά και από την ηθικοπνευματική του ελευθερία. Η οικονομική εξάρτηση από άλλους είναι παράγοντας ανυποληψίας, ανασφάλειας, αβεβαιότητας. Επιπλέον, το άτομο αισθάνεται περιττό και ανάξιο, αφού δε νιώθει ενεργά την κοινωνική και πολιτιστική πρόοδο.

Η σχέση του εργαζομένου με την εργασία σήμερα

Η εργασία, παρά τα οφέλη που προσπορίζει στον άνθρωπο, έχει απωλέσει το ουσιαστικό της περιεχόμενο και έχει υποβαθμιστεί. Ο άνθρωπος της σύγχρονης εποχής αντιμετωπίζει την εργασία με πνεύμα χρησιμοθηρικό και ωφελιμιστικό αποσκοπώντας στην ικανοποίηση

των υλικών αναγκών και στην κοινωνική προβολή. Ο χώρος εργασίας που άλλοτε ήταν πεδίο δημιουργίας έχει μεταβληθεί σε χώρο που επηρεάζει αρνητικά και ασκεί ασφυκτική πίεση στον εργαζόμενο. Στα εκφυλιστικά χαρακτηριστικά της εργασίας σήμερα συγκαταλέγονται: η αλλοτρίωση του εργαζομένου από το αντικείμενο εργασίας, η μηχανοποίηση, η τυποποίηση και η εξειδίκευση, η παραβίαση των εργασιακών δικαιωμάτων, η εκμετάλλευση, η απώλεια επαγγελματικής ταυτότητας. Τα αίτια που συντέλεσαν στη δημιουργία της κατάστασης και τη συντηρούν μπορούν να αναζητηθούν στα χαρακτηριστικά της σύγχρονης εποχής και στη δυσλειτουργία των φορέων αγωγής. Συγκεκριμένα:

- ▶ Ο ιλιγγιώδης ρυθμός της καθημερινότητας επηρεάζει και τον ρυθμό της εργασίας. Η εντατικοποίηση με στόχο τη μεγιστοποίηση του κέρδους από την πλευρά των εργοδοτών, ο σκληρός ανταγωνισμός και οι απαιτήσεις για υψηλά παραγωγικά αποτελέσματα εξουθενώνουν τον εργαζόμενο και τον αποστασιοποιούν από το αντικείμενό του.
- ▶ Το πρότυπο του επιτυχημένου ανθρώπου, του εύκολου πλουτισμού, η –με κάθε μέσο– επιδίωξη της επαγγελματικής επιτυχίας ως απόρροια του υλιστικού προσανατολισμού της εποχής μας, αλλοτριώνουν και υποβαθμίζουν τη σχέση του εργαζομένου με το αγαθό της παραγωγής.
- ▶ Η απουσία άμιλλας και η κατίσχυση φθόνου, αθέμιτου ανταγωνισμού, αντιπαλότητας και χαιρεκακίας μεταξύ συναδέλφων στο χώρο εργασίας ενισχύουν την αρνητική κατάσταση που έχει διαμορφωθεί.
- ▶ Η τεχνολογική εξέλιξη και η εισαγωγή της μηχανής σε όλα τα επαγγέλματα επαναπροσδιόρισε τη σχέση του εργαζομένου με την εργασία του και τον κατέστησε χειριστή και δέσμιο των μηχανών. Η τυποποίηση, που προέκυψε ως αποτέλεσμα της μηχανοποίησης στην εργασία, στερεί από τον εργαζόμενο τη χαρά της δημιουργίας και του δημιουργεί δυσαναπλήρωτο ψυχικό και πνευματικό κενό.
- ▶ Η λανθασμένη επιλογή επαγγέλματος υπονομεύει την ανάπτυξη υγιούς επαγγελματικής δραστηριότητας.
- ▶ Η έλλειψη κινήτρων, όπως οι οικονομικές και κοινωνικές παροχές, οι ηθικές διακρίσεις, οδηγούν στην αδιαφορία για την επαγγελματική εξέλιξη και στη στασιμότητα.
- ▶ Η οικονομική κρίση που πλήττει τη χώρα έχει απογυμνώσει την εργασία από τον ηθικοπλαστικό και κοινωνικό της ρόλο, καθώς αντιμετωπίζεται μόνο ως βιοποριστικό μέσο. Επιπλέον, οδήγησε σε φαινόμενα εκμετάλλευσης που εξευτελίζουν την προσωπικότητα του εργαζομένου.
- ▶ Η οικονομική κρίση, όσο και η εισαγωγή νέων τεχνολογιών σε παραδοσιακούς κλάδους, κλονίζουν τη σταθερότητα στην εργασία, με αποτέλεσμα οι σημερινοί νέοι να ασκούν ευκαιριακά επαγγέλματα και να μην αποκτούν επαγγελματική ταυτότητα.
- ▶ Η αδυναμία των φορέων αγωγής (οικογένεια, σχολεία, ΜΜΕ) να συνδράμουν στον ορθό επαγγελματικό προσανατολισμό των νέων και να τους εφοδιάσουν με όλον τον απαραίτητο ηθικοπνευματικό εξοπλισμό, ώστε να αντεπεξέλθουν στις δύσκολες συνθήκες που περιγράφονται, επιτείνει το πρόβλημα.

Προϋποθέσεις για την άσκηση δημιουργικής εργασίας

Για την αποκατάσταση της υγιούς σχέσης του εργαζομένου με την εργασία του είναι απαραίτητη η αλλαγή νοοτροπίας και στάσης ζωής του σύγχρονου ανθρώπου, που σημαίνει:

- ▶ Απομάκρυνση από την υλιστική αντίληψη και στροφή σε ουσιώδεις αξίες και στόχους. Η οικονομική επιτυχία, η κοινωνική προβολή, ο νόμος της «ήσσονος προσπάθειας» δηλητηριάζουν τη σχέση του επαγγελματία με την εργασία του.
- ▶ Διαμόρφωση ολοκληρωμένης προσωπικότητας και ηθικός εξοπλισμός που θα επιτρέψουν στο άτομο να ενεργεί με επαγγελματική ευσυνειδησία και με γνώμονα τόσο το ατομικό όσο και το κοινωνικό όφελος.
- ▶ Συνειδητοποίηση ότι η εργασία συνεπάγεται αυτοπεριορισμούς και υποχωρήσεις, υπέρβαση του ατομικισμού και του εγωισμού χάριν της γενικής ωφέλειας.
- ▶ Επίδειξη ενδιαφέροντος για συνεχή αυτοβελτίωση και επιμόρφωση, ενίσχυση των σωματικών και πνευματικών δυνάμεων.
- ▶ Υγιής συνδικαλισμός, απομάκρυνση από πολιτικά συμφέροντα που υποθάλπουν το φανατισμό.

Πολύτιμη κρίνεται η αρωγή της οικογένειας, των ΜΜΕ, της εκπαίδευσης και της πολιτείας για:

- ▶ Ορθό επαγγελματικό προσανατολισμό με τη βοήθεια του σχολείου (ΣΕΠ) και του διαλόγου μεταξύ της οικογένειας.
- ▶ Παροχή ανθρωπιστικών αρχών, σωστών κατευθύνσεων και πνευματικών προτύπων.
- ▶ Απομάκρυνση από την υπερεξειδίκευση, που οδηγεί στην τυποποίηση και υποβαθμίζει το ρόλο του εργαζομένου στην παραγωγική διαδικασία. Φροντίδα για σφαιρική μόρφωση.
- ▶ Άμβλυνση της ανεργίας, εφαρμογή των αρχών της ισότητας και της αξιοκρατίας, προστασία εργασιακών δικαιωμάτων, παροχή κινήτρων στους εργαζομένους για δημιουργική δράση και επίτευξη των στόχων.

Επαγγελματική ευσυνειδησία

Προϋπόθεση και εφαλτήριο επαγγελματικής επιτυχίας και δημιουργικής εργασίας είναι η επαγγελματική ευσυνειδησία, που σημαίνει:

- ▶ Εφαρμογή των αρχών της επαγγελματικής δεοντολογίας, πίστη στην αξία της άμιλλας, της συνεργασίας, υπευθυνότητα, εντιμότητα, πειθαρχία, υπακοή σε κανόνες.
- ▶ Ορθός προγραμματισμός για επιτυχή και έγκαιρη υλοποίηση των στόχων, μεθοδικότητα, συνέπεια.
- ▶ Εργατικότητα, φιλοπονία, επιμέλεια και δημιουργική προσπάθεια.
- ▶ Ανάπτυξη υγιούς κοινωνικής συνειδησης, ώστε το επάγγελμα να αντιμετωπίζεται ως μέσο κοινωνικής προσφοράς.
- ▶ Πνευματική εγρήγορση, διαρκής επιμόρφωση και μελέτη, δεκτικότητα στις νέες ιδέες, καλλιέργεια ελεύθερης σκέψης.

Η αξία της δημιουργικότητας

Η δημιουργικότητα αποτελεί έμφυτη τάση του ανθρώπου. Η πνευματική του υπόσταση του υπέβαλλε την ανάγκη για εξέλιξη, κι αυτή εκφράστηκε ανά τους αιώνες μέσω της δημιουργικής του προσπάθειας. Υπό την έννοια αυτή η μετουσίωση της αναγκαιότητας για πρόοδο είναι η δημιουργικότητα. Ο δημιουργός μέσα από τα δημιουργήματά του εξωτερικεύει την επιθυμία του να εκφραστεί, να προβάλει τα ιδανικά του, τις ιδέες του, τα συναισθήματά του. Ειδικότερα, στο εργασιακό επίπεδο θα λέγαμε πως η δημιουργικότητα αποτελεί έρεισμα της επαγγελματικής ευδοκίμησης, βάση προόδου. Παρέχει το έναυσμα στον επαγγελματία να ασχοληθεί με το αντικείμενό του απαλλαγμένος από το άγχος των προσόδων και να εστιάσει στο ουσιώδες, που είναι η βελτίωση του κόσμου, η κοινωνική προσφορά, η εσωτερική πληρότητα και η ικανοποίηση. Έτσι, αποσείει την ανία, τη ραθυμία και αντιμετωπίζει την εργασία ως πεδίο πρόκλησης για αυτοβελτίωση και αυτενέργεια. Η αντιμετώπιση αυτή χαρίζει στον εργαζόμενο ηθική ανταμοιβή που εκπορεύεται από την αντίληψη ότι επιτελεί κοινωνικό έργο και ότι συμμετέχει ενεργά στην πολιτιστική πρόοδο της ανθρωπότητας. Καθίσταται ευρηματικός, οξυδερκής, πνευματικά αδέσμευτος και η ζωή του αποκτά νόημα, στόχο και περιεχόμενο.

Τηλεργασία

Είναι η μορφή εργασίας, η οποία ασκείται από ένα άτομο εκτός του παραδοσιακά οριζόμενου εργασιακού χώρου και κατά την οποία γίνεται χρήση υπολογιστών και άλλων μέσων τηλεπικοινωνίας, για επικοινωνία με τα γραφεία της εταιρείας, τους συναδέλφους, τους προϊσταμένους και τους πελάτες.

Επαγγέλματα που ασκούνται μέσω τηλεργασίας

Η τηλεργασία δεν είναι ο ιδανικός τρόπος εργασίας για όλα τα επαγγέλματα, όπως αυτά που θεωρούν απαραίτητη προϋπόθεση την προσωπική επαφή ή τη χειρωνακτική εργασία. Ωστόσο, μερικές από τις κατηγορίες επαγγελματιών που μπορούν να ασκηθούν μέσω της τηλεργασίας είναι:

- ▶ Καλές τέχνες.
- ▶ Εμπόριο.
- ▶ Σχεδιασμός multimedia.
- ▶ Στελέχωση προσωπικού.
- ▶ Χειρισμός Η/Υ.
- ▶ Μάρκετινγκ.
- ▶ Μεταφράσεις.
- ▶ Νομικός, οικονομικός και κοινωνικός τομέας.
- ▶ Οπτικοακουστικά μέσα.
- ▶ Επικοινωνία.
- ▶ Εκπαίδευση.
- ▶ Σχεδίαση γραφικών.
- ▶ Δημοσιογραφία.
- ▶ Γραμματειακή υποστήριξη.
- ▶ Συγγραφικό έργο

Η τηλεργασία αφορά κυρίως

- ▶ Άτομα με ειδικές ανάγκες.
- ▶ Γυναίκες με πολλαπλούς αλληλοσυγκρουόμενους ρόλους (π.χ. εγκυμονούσες, μητέρες κτλ.).
- ▶ Κατοίκους απομακρυσμένων ή απρόσιτων περιοχών.
- ▶ Άτομα, που δεν έχουν δυνατότητα μετάβασης στο χώρο εργασίας.

Θετικές πλευρές της τηλεργασίας

- ▶ Ο άνθρωπος μπορεί να εργάζεται οπουδήποτε και οποτεδήποτε. Η αυτονομία ως προς τα ωράρια και τον χώρο εργασίας επηρεάζει θετικά τον εργαζόμενο και του δημιουργεί την αίσθηση της ελευθερίας. Έτσι, διατηρεί περισσότερη πρωτοβουλία όσον αφορά τον έλεγχο των εργασιών του και την κατανομή του χρόνου του.
- ▶ Αυξάνεται ο ωφέλιμος χρόνος εργασίας, αφού ο τηλεεργαζόμενος κερδίζει τον χρόνο που σπαταλάται στη μετακίνηση από και προς τον εργασιακό χώρο, αλλά και τον χρόνο προσαρμογής που χρειάζεται κάποιος από τη στιγμή που φτάνει στην εργασία του μέχρι να αρχίσει να γίνεται παραγωγικός.
- ▶ Η τυποποίηση της παραγωγικής διαδικασίας έχει καταστήσει την εργασία τόσο βαρετή, ώστε ένας εργαζόμενος να μπορεί να εκφραστεί πιο δημιουργικά δουλεύοντας από το σπίτι του απ' ό,τι σε ένα περιβάλλον γραφείου.
- ▶ Η τηλεργασία, ως μορφή εργασίας, αποτελεί κίνητρο για τη συμφιλίωση της οικογενειακής και της επαγγελματικής ζωής.
- ▶ Οι επιχειρήσεις θα κατευθυνθούν σε εργασιακές καινοτομίες ανθρωπιστικής φύσεως προκειμένου να μη χάσουν τους υπαλλήλους τους και, μαζί με αυτούς, και τα υπέρογκα κέρδη τους, αφού πλέον οι εργαζόμενοι θα μπορούν να προσφέρουν εργασία σε περισσότερες από μία εταιρείες.
- ▶ Αναβαθμίζεται ο ρόλος των γυναικών, των μητέρων με μικρά παιδιά, καθώς έρευνες έχουν δείξει ότι εταιρείες που απασχολούν γυναίκες σε επιτελικές θέσεις αξιολογούνται πιο ψηλά από ότι αντίστοιχες επιχειρήσεις, όπου οι γυναίκες καταλάμβαναν εργασιακά θέσεις με λιγότερες ευθύνες.
- ▶ Αναβαθμίζεται ο ρόλος των πιο ηλικιωμένων εργαζομένων, αφού, όπως έχουν δείξει έρευνες, οι υπάλληλοι που βρίσκονται στην έβδομη δεκαετία της ζωής τους είναι το ίδιο ή και ακόμη περισσότερο παραγωγικοί σε σχέση με τους νεότερους σε ηλικία συναδέλφους τους.
- ▶ Δίνεται ευκαιρία εργασιακής απασχόλησης σε ομάδες μειονεκτούντων ανθρώπων, όπως άτομα με κινητικές δυσκολίες κ.ά.
- ▶ Βελτιώνονται οι συνθήκες του φυσικού περιβάλλοντος, αφού με την τηλεργασία μειώνονται οι μετακινήσεις από και προς το παραδοσιακό εργασιακό περιβάλλον, μειώνονται οι εκπομπές ρύπων και περιορίζεται η ανάγκη κατασκευής νέων δρόμων και συντήρησης των ήδη υπαρχόντων.

- ▶ Συντελείται η ανάπτυξη της περιφέρειας, καθώς οι επιχειρήσεις που βρίσκονται μακριά από τα μεγάλα αστικά κέντρα μπορούν να βρουν εύκολα στελέχη, ενώ παράλληλα δίνονται κίνητρα στους επιστήμονες να εργάζονται στον τόπο καταγωγής τους, χωρίς να χρειάζεται να μετακινούνται προς τις μεγάλες πόλεις.
- ▶ Αναδιοργανώνονται οι επιχειρήσεις, αυξάνεται η παραγωγικότητά τους και βελτιώνεται η διαχείριση των εργασιών τους. Οι επιχειρήσεις μπορούν πλέον να απασχολούν εργαζόμενους από μεγαλύτερο πληθυσμό σε σχέση με τα στενά όρια του γεωγραφικού τους τόπου.

Αρνητικές πλευρές της τηλεργασίας

- ▶ Η δυνατότητα εργασίας οπουδήποτε και οποτεδήποτε δεν βοηθάει τον εργαζόμενο να διαχωρίσει πλέον τον ελεύθερο χρόνο από τον χρόνο εργασίας. Έτσι, δημιουργείται ο κίνδυνος εργασιομανίας, με αποτέλεσμα την απώλεια αργιών και άλλων τυπικά μη εργάσιμων χρονικών περιόδων.
- ▶ Ο εργαζόμενος μπορεί να εργαστεί ακόμη και όταν είναι άρρωστος, οπότε επιβαρύνει περισσότερο την υγεία του, ή, αντιθέτως μπορεί να προφασιστεί ασθένεια προκειμένου να αποφύγει την εργασία.
- ▶ Δημιουργείται το αίσθημα της απομόνωσης στον τηλεεργαζόμενο, ο οποίος αδυνατεί να αναπτύξει συναδελφικές σχέσεις.
- ▶ Ο τηλεεργαζόμενος χάνει τις προοπτικές εξέλιξης που προσφέρει η εταιρεία.
- ▶ Τα μέλη της οικογένειας του τηλεεργαζόμενου μπορεί να εμποδίσουν το έργο του, ανάλογα με τη στάση τους, καθώς αυτός εργάζεται από το περιβάλλον του σπιτιού.
- ▶ Παρεμποδίζεται το έργο του τηλεεργαζόμενου, όταν ο χώρος εργασίας και ο ηλεκτρονικός εξοπλισμός στο σπίτι είναι κοινός για περισσότερα από δύο μέλη της οικογένειας.
- ▶ Παρατηρείται απώλεια παραγωγικότητας λόγω τεχνικών βλαβών (π.χ. προβλήματα με τον υπολογιστή μπορεί να οδηγήσουν σε απώλεια υλικού).
- ▶ Ο τηλεεργαζόμενος δεν απολαμβάνει κοινωνικά – εργασιακά δικαιώματα, όπως είναι η γονική άδεια, η άδεια διακοπών, η άδεια λόγω ασθένειας, οι υπερωρίες κλπ.
- ▶ Υπάρχει δυσκολία στην αξιολόγηση του τηλεεργαζόμενου, καθώς είναι θεωρητικά «αόρατος», γι' αυτό αξιολογείται μόνο από το αποτέλεσμα της εργασίας του, χωρίς να λαμβάνονται υπόψη άλλοι παράγοντες.
- ▶ Αντιμετωπίζει προβλήματα υγείας από την πολύωρη έκθεση στα μέσα της τεχνολογίας.

Προϋποθέσεις για την ορθή τήρηση της τηλεργασίας

- ▶ Η ύπαρξη υγιών σχέσεων ανάμεσα στον τηλεεργαζόμενο και τον επιβλέποντα.
- ▶ Η οργάνωση ενός άνετου και λειτουργικού χώρου εργασίας.
- ▶ Ο σωστός σχεδιασμός του τρόπου εργασίας και ο ορισμός των στόχων που πρέπει να επιτευχθούν.
- ▶ Ο πετυχημένος χρονικός προγραμματισμός σύμφωνα με τις απαιτήσεις του επαγγέλματος.

Ανεργία

1. Είναι η κατάσταση στην οποία το άτομο, ενώ έχει τα απαραίτητα προσόντα για να εργαστεί, δεν έχει τη δυνατότητα, λόγω έλλειψης θέσεων εργασίας.
2. Είναι η έλλειψη εργασίας, ενώ υπάρχουν εργατικά χέρια.
3. Άνεργος είναι εκείνος (ο ικανός για εργασία) που αναζητεί εργασία, αλλά δεν βρίσκει, σύμφωνα με τις ικανότητές του και τις επαγγελματικές του γνώσεις.

Η ανεργία αποτελεί ένα κοινωνικοοικονομικό φαινόμενο που δεν μπορεί να λείψει τελείως. Επομένως, όταν δεν ξεπερνά το 2 – 3% του ενεργού πληθυσμού, θεωρείται φυσιολογική και δεν έχει δυσμενείς επιπτώσεις. Όταν, όμως, φθάσει σε υψηλό ποσοστό και είναι μακροχρόνια, έχει καταστροφικές συνέπειες για το άτομο και την κοινωνία.

Η οικονομική κρίση που μαστίζει την ελληνική κοινωνία γίνεται οξύτερη καθημερινά, η ανεργία θέτει στο περιθώριο όλο και περισσότερους ανθρώπους όχι μόνο από τον τομέα της παραγωγής αλλά και από χώρους υψηλής, άλλοτε, κοινωνικής επιφάνειας. Είναι επιτακτική ανάγκη η ανάλυση του φαινομένου, γιατί οι συνέπειες είναι πολύμορφες και δραματικές.

Μορφές ανεργίας

- ▶ Χρόνια ανεργία που οφείλεται στην ανεπαρκή εκμετάλλευση των πλουτοπαραγωγικών πηγών μιας χώρας.
- ▶ Κυκλική ανεργία που εμφανίζεται στην κυκλική πορεία του οικονομικού βίου: Μια περίοδος υπερπαραγωγής και ευημερίας διαδέχεται μια περίοδο μειωμένης παραγωγικής δραστηριότητας, με αποτέλεσμα να απολύονται οι εργαζόμενοι και να επιδεινώνεται η ανεργία.
- ▶ Τεχνολογική ανεργία που οφείλεται στο ότι η τεχνική εξέλιξη εκτοπίζει την ανθρώπινη εργασία και την αντικαθιστά με μηχανικά μέσα.
- ▶ Διαρθρωτική ανεργία που προέρχεται από τις αλλαγές συνηθειών στην κατανάλωση των αγαθών.
- ▶ Εποχιακή ανεργία που εμφανίζεται σ' ορισμένες εποχές του χρόνου και για ορισμένες εργασίες, όπως π.χ. οι εργασίες που έχουν σχέση με τα αγροτικά προϊόντα.
- ▶ Ανεργία τριβής που σημαίνει το χαμένο χρόνο εργασίας, από τη στιγμή που αδειάζει μια θέση μέχρι τη στιγμή που θα βρεθεί το κατάλληλο πρόσωπο να την καλύψει.
- ▶ Ανεργία που οφείλεται σε λανθασμένο επαγγελματικό προσανατολισμό.

Αίτια εμφάνισης

- ▶ Η διεθνής οικονομική κρίση, που πλήττει και τη χώρα μας τα τελευταία χρόνια, επέφερε μαζικές απολύσεις τόσο στον τομέα της βιομηχανίας και του εμπορίου αλλά και στον χώρο της διοίκησης και των υπηρεσιών.

- ▶ Η αστικοποίηση – συγκέντρωση τεράστιων πληθυσμιακών μαζών στα αστικά κέντρα, είχε ως αποτέλεσμα την εγκατάλειψη της γεωργίας και την αδυναμία απορρόφησης του εργατικού δυναμικού στις μεγαλουπόλεις.
- ▶ Η τεχνολογική ανάπτυξη, που οδήγησε στη μηχανοποίηση και στην αυτοματοποίηση της παραγωγικής διαδικασίας, αύξησε μεν την παραγωγή αλλά προκάλεσε μείωση του εργατικού δυναμικού και συντέλεσε στον παραμερισμό του ανθρώπου.
- ▶ Η εξειδίκευση, που προέκυψε ως απότοκος της τεχνολογικής εξέλιξης και της αύξησης του όγκου των πληροφοριών, συντέλεσε στην κατάργηση παραδοσιακών επαγγελμάτων, αφού η ζήτηση συγκεκριμένων αγαθών είναι ανεπαρκής.
- ▶ Η στερεοτυπική αντίληψη για την αξιολογική διάκριση των επαγγελματιών σε χειρωνακτικά και πνευματικά και η πρόκριση των δεύτερων, ακόμη κι αν οδηγούν σε κλάδους κορεσμένους.
- ▶ Η έλλειψη ορθού επαγγελματικού προσανατολισμού ο οποίος δεν εναρμονίζεται με τις εξελίξεις στην εργασία, δε βοηθά τους νέους να αποκτήσουν αυτογνωσία και να ανιχνεύσουν τις κλίσεις και τα ταλέντα τους.
- ▶ Η ωραιοποίηση ορισμένων επαγγελματιών, για την οποία ευθύνη φέρουν κυρίως τα ΜΜΕ, ενίσχυσε τη στροφή σε αυτά ενώ απογύμνωσε άλλες μορφές εργασίας.
- ▶ Η ολιγωρία της Πολιτείας συμβάλλει καίρια στη διόγκωση του φαινομένου. Η έλλειψη προγραμματισμού για τη δημιουργία θέσεων εργασίας, η απουσία προγραμμάτων κατάρτισης και επιμόρφωσης τόσο για τους ανέργους όσο και για τους εργαζομένους, η αύξηση των ορίων ηλικίας συνταξιοδότησης, η υπερωριακή απασχόληση, η αδυναμία πάταξης της αναξιοκρατίας, της πολυθεσίας και του καρεκλοκενταυρισμού επιτείνουν το πρόβλημα.
- ▶ Η παγκοσμιοποίηση της οικονομίας και η κυριαρχία των πολυεθνικών εταιρειών και των μονοπωλίων οδήγησε αφενός σε κλείσιμο τις μικρές επιχειρήσεις που αδυνατούν να αντεπεξέλθουν στον ανταγωνισμό, αφετέρου επέτρεψε τη μεταφορά επιχειρήσεων σε χώρες με φθηνό εργατικό δυναμικό εκτοξεύοντας στα ύψη τα ποσοστά της ανεργίας στη χώρα μας. Το πρόβλημα εντείνεται λόγω της έλλειψης οικονομικών κινήτρων από την πολιτεία, με συνέπεια να μη γίνονται νέες επενδύσεις.
- ▶ Η εποχικότητα ορισμένων επαγγελμάτων.
- ▶ Η εισροή ξένου εργατικού δυναμικού, με συνέπεια την αδυναμία εύρεσης εργασίας από εγχώρια εργατικά χέρια.

Αποτελέσματα της ανεργίας

Α. Σε ατομικό επίπεδο

- ▶ Η οικονομική δυσπραγία στην οποία επέρχεται ο άνεργος μπορεί να οδηγήσει σε ηθική εξαχρέωση το άτομο. Ενστερνίζεται απαξίες, όπως η ιδιοτέλεια και η αναξιοκρατία, υιοθετεί συμπεριφορά διαποτισμένη από το πνεύμα του ατομικισμού, μετέρχεται αθέμιτες μεθόδους προκειμένου να αποκατασταθεί επαγγελματικά.

- ▶ Κατατράχεται από άγχος, ανασφάλεια, αρνητισμό, που καταβάλλουν συναισθηματικά τον άνθρωπο και οδηγούν στην αυτοενοχοποίηση. Η περιφρόνηση από τον κοινωνικό περίγυρο προκαλεί **αισθήματα κατωτερότητας** και μειονεξίας που φθάνουν στην εσωστρέφεια, στην παραίτηση, αλλά και στην παραβατική δράση και στην αντικοινωνική συμπεριφορά.
- ▶ Η εργασία, όπως γνωρίζουμε, είναι χώρος διοχέτευσης της δημιουργικότητας του ατόμου και προσφέρει ευκαιρία για πνευματική ανάταση. Ο άνεργος αποτελματώνεται πνευματικά και αδρανεί. Αυτή η στασιμότητα οδηγεί σε έλλειψη πνευματικής ανεκτικότητας και δογματισμό.

Β. Σε κοινωνικό επίπεδο

- ▶ Επιφέρει χαμηλό επίπεδο διαβίωσης και ποιότητας ζωής. Η **φτώχεια** και η απορία, η αδυναμία επιβίωσης υποβιβάζουν και καταρρακώνουν την ανθρώπινη αξιοπρέπεια.
- ▶ Επιτείνει την κοινωνική ανισότητα μεταξύ πλουσίων – φτωχών και δημιουργεί **κοινωνική αναταραχή**, διασαλεύει τις ανθρώπινες σχέσεις με έξαρση φαινομένων τρομοκρατίας, ναρκωτικών, αυτοκτονιών, αλλά και απεργιών, εξεγέρσεων και επαναστάσεων, καθώς οι άνεργοι βιώνουν την εξαθλίωση και την ανέχεια. Κλυδωνίζεται η κοινωνική αρμονία και διαρρηγνύεται η κοινωνική συνοχή.
- ▶ **Διαβρώνει τον θεσμό της οικογένειας.** Στην εποχή της κρίσης υπάρχουν γονείς που, αδυνατώντας να καλύψουν τα έξοδα ανατροφής των παιδιών τους, τα εγκαταλείπουν σε κρατικά ιδρύματα. Επίσης, έχουν σημειωθεί κρούσματα ενδοοικογενειακής βίας, οι σχέσεις μεταξύ των μελών της οικογένειας υποβαθμίζονται, επικρατεί ένταση και συγκρούσεις.
- ▶ Η ανεργία αποτελεί **τροχοπέδη στη διαμόρφωση υγιούς πολιτικής συνείδησης.** Οι άνθρωποι απογοητευμένοι απαξιώνουν την πολιτική, οδηγούνται στην απολιτικοποίηση και στην αδιαφορία για τα κοινά ενώ άλλοτε καθίστανται θύματα της προπαγάνδας, θολώνει η κρίση τους και αντιδρούν φανατικά υπέρ ακραίων ιδεολογιών, με συνέπεια φαινόμενα λαϊκισμού, μεσσιανισμού και δημαγωγίας να γίνονται αισθητά στις σύγχρονες κοινωνίες. Ο κίνδυνος που ελλοχεύει για τη δημοκρατία είναι προφανής.
- ▶ **Αναστέλλεται η πολιτιστική πρόοδος** και η πνευματική δημιουργία. Η ύπαρξη φαινομένων κοινωνικής παθογένειας, η διασάλευση της κοινωνικής ευρυθμίας και η ανικανότητα εξασφάλισης των βασικών βιοποριστικών μέσων δεν αφήνουν περιθώρια για ενασχόληση με τις τέχνες και την καλλιέργεια της καλλιτεχνικής ευαισθησίας.
- ▶ Σε εθνικό επίπεδο η οικονομική ύφεση μιας χώρας με υψηλά ποσοστά ανεργίας επιφέρει **οικονομική εξάρτηση** από εύρωστες χώρες, η οποία μπορεί να οδηγήσει και σε πολιτική χειραγωγήση. Υπονομεύεται η αυτοδιάθεση των λαών και η εθνική ελευθερία.
- ▶ **Οικονομική επιβάρυνση της πολιτείας** με μεγάλα ποσά για την επιδότηση ανέργων, με αποτέλεσμα να μη γίνονται νέες παραγωγικές επενδύσεις και απώλεια εσόδων από εισφορές, με αποτέλεσμα την αδυναμία άσκησης κοινωνικής πολιτικής.
- ▶ **Μείωση της αγοραστικής ικανότητας** των ατόμων, υπονόμηση της εθνικής οικονομίας, ροπή προς την εξαθλίωση.

- ▶ Η μετανάστευση των ανέργων σε χώρες του εξωτερικού με σκοπό την εύρεση εργασίας. Είναι σύνηθες φαινόμενο τα τελευταία χρόνια και στη χώρα μας άνθρωποι όλων των ηλικιών, και κυρίως νέοι, να μεταναστεύουν αναζητώντας καλύτερη τύχη. Η χώρα προέλευσης στερείται το υγιέστερο και πιο παραγωγικό τμήμα του πληθυσμού της.
- ▶ Μείωση μισθών, υποαπασχόληση, απασχόληση χωρίς ασφάλιση, θέσεις εργασίας ακατάλληλες για τις γνώσεις και τις ικανότητες του ανέργου, παρασιτικά επαγγέλματα, παραιοικονομία.

Τρόποι αντιμετώπισης της ανεργίας

Η δραστική αντιμετώπιση του προβλήματος προϋποθέτει και επιβάλλει μακρόπνοο σχεδιασμό και λήψη σθεναρών μέτρων για την καταστολή αλλά και την πρόληψη του φαινομένου. Συγκεκριμένα:

Πολιτεία

- ▶ Δημιουργία από την πολιτεία προγράμματος εφαρμογής πλήρους απασχόλησης, με την πραγματοποίηση μεγάλων παραγωγικών έργων, ώστε ν' απορροφηθεί εργατικό δυναμικό σε διάφορες εργασίες.
- ▶ Προγραμματισμός για την ανάπτυξη της εθνικής οικονομίας, ώστε να γίνει ανταγωνιστική, και για την προσέλκυση ξένων κεφαλαίων. Σε αυτήν την κατεύθυνση θα συμβάλλει και ο υλικοτεχνικός εκσυγχρονισμός των κλάδων εργασίας.
- ▶ Θωράκιση του χρηματοπιστωτικού συστήματος, ώστε να προστατεύεται η εθνική οικονομία από ενδεχόμενη διεθνή οικονομική κρίση.
- ▶ Προσφορά οικονομικών κινήτρων από την πολιτεία σε βιομηχανίες ή άλλες παραγωγικές επιχειρήσεις, ώστε να δημιουργηθούν νέες θέσεις εργασίας για το πλεονάζον εργατικό δυναμικό και κυρίως για τις γυναίκες και τους νέους.
- ▶ Φορολογικές ρυθμίσεις που ευνοούν τις ξένες επενδύσεις.
- ▶ Επιδοτήσεις και κίνητρα για τη δημιουργία νέων επιχειρήσεων και ενίσχυση της ιδιωτικής πρωτοβουλίας.
- ▶ Σωστή περιφερειακή ανάπτυξη μέσα από προγράμματα αποκέντρωσης. Έμφαση σε κλάδους όπως η γεωργία, η κτηνοτροφία, η αλιεία.
- ▶ Επιμορφωτικά επιδοτούμενα σεμινάρια σε εργαζομένους και ανέργους για την εναρμόνιση των γνώσεών τους με τις ραγδαίες τεχνολογικές εξελίξεις.
- ▶ Απαγόρευση της πολυθεσίας, της εργασίας σε συνταξιούχους του δημοσίου και ιδιωτικού τομέα, μείωση των ηλικιακών ορίων συνταξιοδότησης.
- ▶ Εφαρμογή της αξιοκρατίας στην ανάληψη των θέσεων εργασίας.
- ▶ Δημιουργία ασφαλιστικών ταμείων που θα καλύπτουν απόλυτα τις ανάγκες των εργαζομένων και των ανέργων.
- ▶ Αναβάθμιση και ισχυροποίηση του Ο.Α.Ε.Δ. ώστε να συμβάλει καθοριστικά στην επαγγελματική αποκατάσταση των ανέργων.

- ▶ Συνδρομή από διεθνείς οργανισμούς, επίτευξη διακρατικής συνεργασίας για την αντιμετώπιση του προβλήματος.

Σχολείο

- ▶ Ολοκληρωμένος και υπεύθυνος επαγγελματικός προσανατολισμός, ώστε να κατευθύνει αποτελεσματικά το άτομο στο επάγγελμα που εναρμονίζεται με τις ικανότητες, τις επιθυμίες του αλλά και τη ζήτηση εργασίας.
- ▶ Αναβάθμιση της τεχνικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης και αποκατάσταση της αξίας τους στη συνείδηση των μαθητών αλλά και των γονέων τους.
- ▶ Απομυθοποίηση των πνευματικών επαγγελμάτων, ιδιαίτερα όταν αυτά δε συνοδεύονται από επαγγελματική αποκατάσταση.
- ▶ Σύνδεση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης με την οικονομία σύμφωνα με τις τεχνολογικές εξελίξεις και τα νέα δεδομένα που προκύπτουν στο χώρο της εργασίας.

Οικογένεια – ΜΜΕ

Η οικογένεια οφείλει να μην αναπαράγει στερεότυπα που σχετίζονται με την αξιολογική διάκριση των επαγγελμάτων σε χειρωνακτικά και πνευματικά αλλά να μεταδώσει στα νεαρά μέλη της τον σεβασμό για την εργασία, τη φιλοπονία, την ηθική στάση, την αγωνιστικότητα. Είναι απαραίτητο οι γονείς να στηρίζουν τις επαγγελματικές επιλογές των παιδιών και διακριτικά να διατυπώνουν τη θέση τους, τους ενδιασμούς, τις ενστάσεις τους.

Τα ΜΜΕ έχουν την υποχρέωση να ενημερώνουν τους ανέργους για ζητήματα που τους αφορούν (επιδοτήσεις, επιμορφωτικά σεμινάρια, νέες θέσεις εργασίας, διαγωνισμούς) και να έχουν επίγνωση της ευθύνης που φέρουν όσον αφορά τον επηρεασμό των νέων, φροντίζοντας την ποιότητα των προβαλλόμενων εκπομπών και των προτύπων που παρουσιάζουν, μέσω αυτών, στη νέα γενιά.